

SUUS & LUUK WINTERBOEK

Bespreking: Ingrid Herreman

Het Winterboek van Suus en Luuk is de derde ringmap die van deze tweeling werd uitgegeven. De twee Nederlandse logopedisten van IdeaLOGO: Diana Baarda en Melissa Krommedam-Wiebertjes ontwikkelden voordien reeds het Sinterklaasboek, gevolgd door het Zomerboek. Je merkt dat men voor deze uitgave steunt op de ervaring van vorige uitgaven waardoor deze zeer degelijk is en gebruikt kan worden bij kleuters en lagere schoolkinderen. Deze map onderscheidt zich van de andere mappen daar er vier thema's in aan bod komen: kerst, oud en nieuw, winter (koud, sneeuw en ijs) en carnaval.



Het is waardevol logopedisch materiaal waarmee zowel de passieve, de actieve taalaspecten als de spraak kunnen gestimuleerd worden in individuele of groepssituatie. Het is zeer goed dat veel ideeën gegeven worden om de passieve taal uit te breiden, daar dit bij velen weinig aan bod komt. De vele gekleurde prenten maken het materiaal aangenaam en duidelijk. Vaak is er naast een gekleurde prent eenzelfde zwart/wit prent wat zeer handig is voor kopiëren om bijvoorbeeld mee te geven aan de patiënt. Ook de typische tekenstijl van Diana Baarda, verduidelijkt de tekeningen. Het meest opvallend hierbij zijn de typische zwarte lijntekeningen met steeds een dikkere zwarte lijn rond een belangrijk gegeven. De stevige gesatineerde bladzijden, die af te wassen zijn, maakt deze uitgaven zeer duurzaam.

Het heeft een groot voordeel dat de drie mappen dezelfde duidelijke onderverdelingen met verschillende oefenvormen hebben. Hieronder geven we een overzicht van al de onderdelen en de door de auteurs gesuggereerde oefeningen erbij, aangevuld met onze ideeën:

- Wie, wat, waar? Een gekleurde (situatie)prent wordt gevolgd door dezelfde zwart/wit kopieerprent en een 'instructieblad' met volgende suggesties: vertellen wat je ziet en nadien wat je je kan herinneren dat je zag; woorden uitleggen; begrijpend luisteren: wijs aan, waar/niet waar (uitleggen/verklaren en indien nodig herformuleren)
- Op het tabblad staat een overzicht van de 16 situatieprenten.

- Waar? ... Daar! (12 zwart/wit zoekplaten waarop je steeds een voorwerp kan zoeken bijvoorbeeld de kerstbomen, de pakjes in combinatie met stimulatie van morfosyntaxis en tellen. Deze prenten met eenvoudige woorden kunnen ook goed gebruik worden bij articulatie en fonologische training)
- Wie is waar? (18 paar zwart/wit-situatieprentjes over Suus en Luuk lenen zich o.a. voor parallelzinnen en training van hij/zij)
- Praat, denk en doe met Suus en Luuk (6 gekleurde praatplaten met verdiepvragen en les-ideeën om het taal-denken te stimuleren cfr de DGM: DenkStimulerende GespreksMethodiek van Marion Blank)
- Zeggen en leggen (12 zwart/wit prenten met bovenaan een strook met voorwerpen die uitgeknipt dienen te worden. Zo kunnen opdrachten uitgevoerd worden zodat men o.a. kan oefenen op luisteren, begrijpen, doen, zelf opdrachten formuleren, taalpragmatiek)
- Twee aan twee (30 zwart/wit paren met enige gelijkenis stimuleren het vergelijken en verwoorden van twee afbeeldingen)
- Buitenspel (12 gekleurde bladen met een 6-tal figuren op waarvan er één niet bijhoort. Men dient te motiveren waarom we die uitsluiten)
- Raar ... maar waar? (16 gekleurde prenten waar iets op staat dat niet kan cfr het programma van Logo-Art 'Absurd': beredeneren en formuleren van oplossingen)
- Van 1 naar 3 (7 gekleurde logische reeksen van 3 prenten waarvan de middenste prent ontbreekt cfr het programma van Logo-Art 'Te gek' wat aanzet tot redeneren, formuleren en duiden van gevoelens)
- Waarom? ... Daarom! (5 bladen met kleine zwart/wit prentjes waarbij een vraag kan worden gesteld en beantwoord wat aanzet tot verklaren/reden geven. O.a. De 'omdat-zin' en R-mediaal kunnen hiermee ook worden geoefend)
- Tegenstellingen (24 gekleurde paren drukken tegenstellingen uit die kunnen verwoord worden)
- S/Z Winter (4 gekleurde prenten en dezelfde zwart/wit kopieerbladen met naast de prent een 30-tal woorden initiaal, mediaal en/of finaal die je op de prent kan terugvinden wat je voor auditieve analyse en uitspraak oefeningen kan gebruiken)

- Woordenschat (156 zwart/wit prentjes van vnl naamwoorden, ook werkwoorden en enkele bijvoeglijke naamwoorden die zich lenen tot woordenschatuitbreiding, benoemen en categoriseren)
- Ruimte voor eigen aanvullend themamateriaal

De auteurs geven zelf enkele suggesties voor doelen. We missen een handleiding bij deze map met uitleg over de oefeningen en met meer suggesties. Het had goed geweest moest beklemtoond worden dat naast het werken met deze map, spraak- en taalstimulatie zeker ook met concreet materiaal dient te gebeuren. Ook de theoretische achtergrond ontbreekt waarbij de ontwikkeling van o.a. taaldenken geschetst wordt zodat men de oefeningen per niveau kan aanpassen. Dit had het materiaal nog waardevoller gemaakt. Zeker toen we merkten na een gesprek met beide auteurs dat zij veel ideeën hebben die je met dit materiaal kan doen. Zij lieten het volgende verstaan: 'denkstimulerende gesprekstechnieken zijn door het gehele boek verweven. Het meest duidelijk is dit in hoofdstuk 4, waar naast de verdiepingsvragen een les-idee wordt gegeven om het taal-denken te stimuleren. Je kunt hierbij denken aan: bijvoorbeeld het maken van sporen. Hoe kun je dit doen en wat heb je ervoor nodig? Van wie denk je dat de sporen zijn en waarom? Vooral dingen laten gebeuren en niet alles plannen staat hierbij centraal. Door mee te gaan met de creativiteit van het kind in plaats van het structureren en plannen kunnen verrassende dingen gebeuren en leert het kind de inhoud van de taal ervaren.

Alle afbeeldingen bij de hoofdstukken kunnen gebruikt worden voor verdiepingsvragen en daarmee bijdragen aan de vier niveau's uit de DGM. Bij hoofdstuk 5 (Zeggen en leggen) kan tevens specifiek het ordenen geëfend worden door bijvoorbeeld aan te geven welke groter of kleiner is. Opdrachten kunnen ingewikkelder worden gemaakt door er een volgorde in te verwerken zoals: leg eerst de grote sneeuwbal tussen de sneeuwpoppen in en daarna de kleinste sneeuwbal erop.

Hoofdstukken 6, 7, 8, 9, 10 en 11 kenmerken zich door de mogelijkheden van redeneren en verklaren. Bijvoorbeeld door aan te geven waarom je kerstpost stuurt, wat het verschil en hetzelfde is tussen wanten en handschoenen en of je nog meer uit de categorie winterkleding weet. Zo wordt een beroep gedaan op deze vaardigheden. Het creatieve taalgebruik wordt onder andere gestimuleerd bij het bedenken van een tussenstuk van een verhaal. Bij deze afbeeldingen zijn altijd meerdere mogelijkheden mogelijk die het kind stimuleren tot verdieping en verbreding.'

Daar voorbereidingstijd voor therapie bij ieder beperkt is, zal men dankbaar gebruik maken van zulke map met veel uitgewerkte oefenmogelijkheden. Het is aan de logopedist om deze verantwoord en creatief te gebruiken.